

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum septimum. De Theodoro Beza Maroti imitatore, ac
Psalmodia à Calvinistis introducta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

dijis expeti cepit, ut typographi exemplaribus imprimendis vix sufficerent. Nec in Musicos tantum numeros (qui hodieque etiam vsurpantur) verum etiam quam quisque vellet modulationem redacti Psalmi illi passim cantillabantur. Adeoque in aula etiam rex, regina, alij velut proprium aliquem sibi quisque eligebat & ad profanas res, studia sua ac vota accommodabat.

VI. Marotus interim rursus à carcere sibi metuas, quod linguæ parum moderari posset, Geneuam profugit, ubi ad triginta Psalmos iam editos, adhuc viginti alios addidit. Et quamuis in sacro hoc studio multum versaretur, mores tamen mutare non poterat. Quum ergo in prava schola educatus, Ecclesiastica censura ac disciplina vitam suam subijcere non posset, sic loquitur Ecclesiastica Calvinistarum Historia, volens, credo, dicere, Marotum hospiciam suam corruptisse in Pedemontium concessit, quam regionem tum Galli tenebant, atque ibi sub regionum Praefectorum patrocinio rursus aliquam diu vixit, Augusta Taurinorum anno ætatis suæ LX. mortuus. Beza ait. Marotum admirabili ingenij felicitate, sine ulla litterarum aut scientiarum cognitione, omnes antea Poetas superasse, quumque bis religionis causa regno excessisset, de Ecclesia optime fuisse meritum (cuius beneficij memoria ad posteros semper duratura sit) certis Psalmorum Davidis parte vulgariibus rhythmicis reddita. Morum vero ac vite, quam in aula, unde pietas & honestas fere exulent, totam pene exegerit, reformanda ac melius instituenda, exiguam curam habuisse. Silentio interim præterit Beza, bonum hunc Poetam, ob præclara illa, credo, in Ecclesiam merita, Genevæ flagris casum fuisse. Eidem mortuo idem Beza Gallico carmine parentavit, quod Psalmorum versioni præfixum legitur: additisque centum reliquis (non eadem tamen felicitate & elegantia qua Marotus, etsi doctrina aliisque rebus multo instructior) Psalmis, totum opus absolvit. Quia vero dubium mihi non est, quin lector scire cupiat quidnam ille Beza sit torques à nobis in hanc hæretici Theatri scenam productus: age vitam eius ac mores sequenti capite breuiter tantquam in tabella depictam.

DE THEODORO BEZA MAROTI imitatore, ac Psalmodia à Calvinistis introducta.

CAPUT XVII.

ARGUMENTVM.

- I. Theodori Beza natiuitas & eruditio.
- II. Idem scabies doloribus vexatus ad desperationem pene redigitur.
- III. Beza Ecclesiasticum Prioratus munus adipiscitur.
- IV. Ecclesia repudium mittit, & quare.
- V. Geneuam se confert.
- VI. Maroti & Beza Psalmi rhythmicis Musicis numeris includuntur.
- VII. Melodia Psalmorum Calvinisticorum lasciuia.
- VIII. Quando Psalmi in concionibus decantari ceperint.

I. **T**heodorus Beza natus fuit apud Vezelios Anno MDXIX. ipso die 3. Ioannis unde discipulorum quidam alterum eum Ioannem fuisse dicunt. Natiuitatem suam, & quomodo mirabiliter à Deo ex parentum Papisticorum manibus liberatus fuerit; ipse in epistola quodam ad Meliorem Volmarium scripta exponit; inter alia optans, ut parentes sui vera Dei potius cognitione illustrati quam nobiles fuissent. O crudelis parricida! qui non corpus solum, sed etiam animam eorum à quibus vitam accepisti, quantum in te est, occidis, dum eos Otco tradis. Sed hæc Deus vindicabit.

Fuit vero Beza multis ingenij atque animi dotibus ornatus facundus, industrius, Consilio promptus, in Græcis ac Latinis litteris bene versatus, imprimis vero ad Poeticam, siue Latinam siue Gallicam lingua scribere vellet, ab ipsa Natura veluti factus. Quid in hoc genere potuerit, libelli Anno MD. XLVIII. ab ipso editi loquuntur, in quibus effigies eius expressa cernitur, cum sequenti ipscriptione:

*Vos docti, doctæ præcingite tempora lauro,
Ni sat uel illam uel tætigisse manu.*

In his multa sunt Amatoria, quibus elegantius, vel ut verius dicam, nequius Catullus ac Tibullus nihil scripserunt. Sed quia nota est eius Cæcilia, nos ad alia properemus.

II. Ante-

II. Antequam vero Ecclesiastico Ordini adscriberetur, patu à præfatiſſimo vitæ periculo abſuit, quod ipſe in eadem ſupra citata Epiftola deſcribit. *Se nimirum in ſcijiſ parentibus à patruo Lutetiam abductum, ut literis operam daret, dum puer cum pueruſ luderet, ſcabiem capitis ſeu porriginem contraxiſſe. Cuius curanda quum in tanta civitate nullus Medicus ſatis peritus eſſet, tantis doloribus fuiſſe vexatum, ut ad memoriam eorum etiam nunc cohorreſcat. Abductum ergo à patruo in Chirurgi cuiuſdam ædes, vna cum alio cognato ſibi puero eodem morbo laborante, in ſumma miſeria vixiſſe. Inde dum uterque ad patruum in Vniuerſitate habitantem per pontem molendinarium comearent, comit ante famulo, ſed, ut ſolet id genus, omnia alia potius quam pueros obſervante; cognatum ſuum miſtari ac feroci ingenio puerum conſuluiſſe, ut quum alia ratione tantis doloribus (ægrimonia ob pudorem in atroganti animo melius dixiſſet) liberari non poſſent, vna ſe in ſubiectum flumen præcipitarent. Ad Conſilium hoc ſe, natura aliquanto timidior, initio coheruiſſe, tandem vero inſtantis importunitate & doloribus victum, conſenſiſſe ſe, quamprimum alter deſiſſet, ſtatim ſequuturum. Dum in eo iam eſſent, & à diabolo conſtricti tenerentur, Deum ſui miſerum eſſe, illo ipſo momento patruo præter omnem opinionem interueniente: à quo domum reducti, deinde in patruo adibus curati, ſicque miraculoſe è Sathana faucibus fuerint liberati. Poſt hæc Lutetia Aurelianum profeſtus Beza, ad Iuriſprudentiæ ſtudia animum applicuit: inde à malo ſuo genio aliud abductus.*

III. Non multo poſt enim Prioratum non procul à Lutetia nactus, genio indulgere cœpit. Reſignationem nonnulli falſitatis atquerunt, reſque in magno Conſilio diu agitata eſt. Rem verò omnem non ira pridem Fr. Carreus Subprior, ut vocant, quomodo ſe haberet, enarrauit. In eo ſtatu dum eſſet Beza, nihil aliud quam eum curabat, feminatum in primis confortio delectatus. Eræ enim homo bona totius corporis forma, palma ludendi peritus, ad aulicos mores compoſitus, in ſermone elegans & facundus, par quibuſcumq; negotijs; quem & concionantem non ſemel audiui, & Ludouici Borbonij Principis Condæi lateri adæquitantem, ferroque accinctum vidi.

IV. Verum vt intelligatur quæ cauſa ipſum impulerit vt hæreſin amplecteretur, rem paullo altius reperam. Inter Poemata Beza Epigramma legebatur, Phaleucij conſcriptum verſibus, quoniam ſuum deſiderium ſuum & amorem erga Aude-

bertum quendam Aurelianenſem teſtabatur. *Curia Pariſienſis impudicum aliquid latere rata, iuuenem huic Poetam citari iubet. Is vero innocentiæ ſuæ forte diſſiſus, clam ſe ſubducit, vendito Prioratu pro mille circiter & ducentis ſcutatis, ac Geneuam abit, abducta ſecum Claudia (id enim Candidæ verſibus tantopere celebratæ verum nomen erat) ſutoris cuiuſdam Pariſienſis vxore: quæ deinde vxorem duxit. Geneuam non multo poſt ad eum venit Robertus Ioannis Bibetij cuius Longemeldenſis, vbi Prioratum habuerat Beza, filius, patrem ſuum turpiter, ab ipſo deceptum querens: ſed præter verba ac promiſſiones nihil domum retulit. Quum vero Beza poſtea ad Poſſiacoſe Colloquium veniſſet, ab Eccleſijs ſumma aliqua pecuniæ collecta, & per Launæum, qui ad Catholicam deinde Eccleſiam redijt, tradita, illi ſatiſfactum, & tam Beza quam totius Miniſterij famæ hoc modo, vt videbatur, conſultum fuit. Sed operæ precium eſt quæ Launæus ipſe de collega ſuo ſcribat, audire.*

Poſtquam Beza omnibus flagitijs ſepolluit, ſuamque ipſe inſamiam verſibus ſuis diuulgauit; etiam vicini vxorem corrupit, venditiſque Eccleſiaſticis, quæ habebat, beneficijs, non tam perſequutionis quam pœne metu, vna cum illa auſugit. Antequam vero diſcederet, villicos ſuos decepit, beneficiorum redditibus prius quam deberentur perceptis. Quæ res nobis in Poſſiacoſi Colloquio multum negocij exhibuit; ſiquidem vidua quædam cum liberis ſuis ed venerat, à Beza es alienum per fraudem contractum repetens. Cuius rei expedienda negocium mihi datum fuit. Vidua illa mihi tum dixit, ſe ac maritum plus quam mille & ducentis libris Gallicis eſſe defraudatos. Hæc Launæus.

Illud tamen eius factum laudari poteſt, quod Nicolao Beza patruo ſuo & benefactori in parochiali SS. Coſmæ & Damiani Eccleſia elegans Epitaphium tribus linguis ſtatui curauit. In quo ipſe Beza genibus inſiſdens, ceteris vndique ardentibus pictus cernitur. Latini Epitaphij initium eſt:

Marmore do Parto nullas hic ſtare columnas, &c.
quod poſtea in Geneuenſi editione ita immutauit:
Marmoreas, Lector, nullas &c.

Tandem vero totum interpolauit, vtque ſe conuerſum & à S. Spiritu illuminatum probaret, contra Liſetum Præſidem Epistolam ſub Paſſauantijs nomine edidit, quem acerbiffime oderat, eo quod Burgundicæ nationi, cuius Procurator in Aurelianenſi

Y y Acad.

352
Academia fecerat, calices & ornamenta surrepta per sententiam iussus esse restituere. De fuga Beza qui plura scire cupit, Praefationem legat Jacobi Pelletarij Medici Cenomanensis, in libro de Orthographia Galliae lingua, tantopere ipsi amico, ut in Dialogis istis praecipuas partes loquendi ei tribuat.

Idem Beza quum Lausannae Graecas litteras profiteretur, edita inter alia Abrahami Sacrificantis tragedia; nec illud suum.

Amplector quoque sic & hunc & hanc & illam,

multaq; alia impudicitiae plena, quae cum graui eius oppidi Senatui non tam facile se interpretaturum ac imine purgaturum animaduerneret, vna cum Candida sua sese rursus subduxit.

V. Beza in Geneuam appulsum Caluinus non humaniter modo sed & cupide excepit, iam tum hunc sibi in laboribus socium ac deinde in Pontificatu successorem fore praeficiens: suaque opera atque auctoritate effecit, ut Graecae linguae in Lausannensi Academia professio ipsi demandaretur, ac postea Theologiae, quam feminis quibusdam certis diebus explicabat. Dignum scilicet patella operculum. Adhuc Ministri nonnulli, Copus, Raymundus, & Enoch, apostatae omnes, tot flagitiorum comperto, & adhuc tam moribus quam vestibus lasciuienti homini locum dandum esse negarent; Caluinus tamen nulli cedens, perfecit, ut ad Ministerij functionem admitteretur: quem deinceps Beza in omni sermone patrem suum appellauit. Nomen eius interim multis passim scriptis traducebatur. Audi quid Heshusius Lutheranus de Beza senserit ac scripserit: quem ait, non adolescentiam modo per illicitos amores, adulteria aliaque flagitia turpiter exegisse, sed illa ipsa scriptis quoque & versibus diuulgasse, atque gloriam inde quaesisse. Incredibilem esse monstri huius impudentiam, cuius turpis atque impia vita per Cynica illa, impura & detestanda Epigrammata toti Galliae innotuerit. Eundem tamen siloquentem quis audiat, sanctum aliquem eremitam, aut alterum lobum: immo ipso Paulo Apostolo maiorem videri. Sic illum exilium suum, labores, vita integritatem ac sanctitatem laudare. Haec de Beza Heshusius: cuius reliquam vitam silentio praetereo, ut & id quod in Vireti hortis perpetravit: nec non quomodo post Candidae suae mortem, cum vidua quadam Itali iuuenula iam septuagenarius secundas nuptias contraexit. Vnum tantum adhuc indico, ut quae eius studia & mores ad sepulcrum usque fuerint intelligatur.

Nobilis quidam Aquitanus Anno MDC. Ro-
maruertens, vna cum Marocani regis Medico, ac per Geneuam iter faciens, Beza inuisit. Erat is tunica crasso filio contexta, & ad iuras usque demissa indultus, cingulo coriaceo, cui grandis praefixa erat fibula, cinctus, barbam gestabat oblongam, canam, & male pexam, promissam caesariem, cincinnis in humeros usque propendentibus, petasum latum ac pinguem. Manu tenebat schedulas quasdam multa littera inductas, quibus paullo ante Phaleuceos aliquot versus inscripserat, Amatorios an alios, incertum sibi Nobilis ille aiebat. Post acceptam ac redditam salutem, Beza illos ipsos versiculos ostendens, sic, inquit, ego tempus fallo. Tum Nobilis apud se, Hem! Itane sanctus hic vir, iam pedem alterum in Charontis habens cymba senectutem suam transigit! Sic in meditationibus Theologus occupatur! Constat certe, iam aetate decrepitem hanc patriarcham nugis istis abstinere non potuisse. Fama etiam est, de reditu ad Ecclesiam non semel eum cogitasse. Certe soror ipsius ad Episcoporum conuentum, Henrico IV. rege, Rothomagnum venit, ut nescio quid secreti de fratre aperiret. At difficile est, ipso Luthero teste, ut sectae alicuius princeps ac caput opinionem muret. Nolo hic recensere, quomodo in Colloquio Possiaccensi tamquam nouus Apostolus; quomodo item in praelio ad Druydas tamquam alter Zuinglius, se gesserit: in quo tamen praelio calcaribus magis quam gladio usus est. Et scilicet campi illi sunt, in quibus, ut ad Angliae reginam scribit, prima Euangelij semina iacta sunt.

VII. Beza Maroto succenturiatus, ita in eo labore versatus est, ut Psalmi ab ipso versi ab omnibus magno plausu, etiam a Catholicis excepti sint: ut qui faciles essent & modulis insuper ad instrumentalem, quam vocant, Musicam, accommodatis. Quocirca statim ab ipso Beza praestantissimi aliquot Musici, & inter alios Goudemeli quidam nomine, prece ac precio conducti, harmonias non inconcinnas eis addiderunt, summa cum modulorum tum suauitate tum varietate: a quo tamen velut aurium lenocinio Catholica Ecclesia semper abhorruit. Edocta ex canticis canticorum, ubi cum dixisset quidam, *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Statim à Casto spiritu audiuit dies. Fuge dilecte mi, Fuge: assimilare Caprea hinnuloque ceruorum, in montibus aromatatum.*

VIII. Nouum hoc Psalterium tanto studio etiam

iam à Catholicis expetebatur, vt decem millia exemplarum momento distracta fuerint. Postquam vero in Calvinistarum cœtibus cani, & cum Catechismis coniungi cœperunt, eorum vsus Catholicis interdixit, siquidem, vt Consilium Laodicenum vult, cum hæreticis nihil commune esse debet, quod ab ipsis inuentum scilicet & concinnatum est.

DE CALVINISTARVM SEPULTURA.

CAPVT XVIII.

ARGVMENTVM.

- I. *Omniū religionū homines pro animabus Deum deprecati sunt, & corpora honesta sepultura assecerunt.*
- II. *Iudeorum consuetudo pro defunctis deprecandi.*
- III. *Quam Pagani à Iudeis mutuati sunt.*
- IV. *Calvinista soli hic barbari sunt.*
- V. *Defunctorum corpora honeste habenda.*
- VI. *Sepultura honestas ab ipsa Natura commendatur.*
- VII. *Impietas Calvinistarum quoad sepulturas.*
- VIII. *Cur hæretici nunc in Ecclesijs sepeliri cupiant, primitus aspernati.*
- IX. *Sepultura cura ad Episcopos pertinet.*
- X. *Calvinistarum querela.*

I. **O**Mnes religiones, veræ, falsæ, pro mortuis precandi consuetudinem semper tenuerunt. Immo ipsi quoque Ethnici, sola Naturæ luce illustrati defunctis æternam quietem precabantur, vt scripta eorum legenti constat: adeo vt qui extremum hoc officium præstare eis recusaret, impius haberetur. Vt ergo pie sine religione quadam defungi nemo potest, nec religio sine Deo esse potest; sic laudabilis hæc consuetudo violari non potest quin religio, nec hæc, quin Deus simul violetur.

II. Iudeos hac consuetudine vsos, non modo ex libris ipsorum ritualibus, sed ipsius S. Scripturæ quoque constat exemplis, Iosephum, vide, apud quem funus Davidis regis, Simonis Machabæi, reginæ Helenæ, &c. descriptum exstat. Abrahamus Saram, Iacobus Rachelem, Iacobum tota fa-

milia, Moysen, Aaron septuaginta dies, Aaron populus vniversus integram mensem luxit. In Exodo sacrificia pro mortuis, apud Hieremiam Prophetam exequiæ memorantur. Eiusdem consuetudinis vestigia in libris Iobi & Tobix exstant. Quid multis? Vnum illud ex Machabæorum libris desumptum testimonium satis nobis esse debet: quod multorum scriptis est ventilatum.

III. Hanc consuetudinem Ethnici quoque à Iudeis mutuati sunt natura distante pro defunctis orationem ac curam piam esse existimantes, vt ex multis ipsorum ritibus, de quibus integri libri exstant, & infinitis scriptorum locis patet.

IV. At soli Calvinistæ sine vllis ritibus mortuos suos terræ mandant, aut si ritus quosdam adhibeant ipsi profanifere sunt, & infernum magis quam cœlum sapiunt. Satis esse putant, si dicant: Deus propitius sit eius animæ. Constat quomodo Genes de ritibus sepulturæ reformandis in Ministroꝝ cœtu ageretur, Bezam respondisse, Papistis occasionem gloriæ di dandam non esse. Eius tamen Epitaphiũ Gabriel Fabricius describit, in quo Venus, Harpyæ, Bellona & Chimæra, præcipuæ Bezae virtutes, conspiciuntur.

V. Vile quidem corpus est, Dei tamen digito formatum, eoque honeste habendum est. An Phidix opus ob materiæ vilitatem cõtemnimus, Corpus vas est animæ à Deo infusæ. Templum Dei est, quod etiam si à morte destruat, in extremo tamen iudicio multo gloriosius excitabitur.

VI. Sepultura honesta Deum ipsum habet auctorem, qui Enochum & Heliam in paradysum transportauit. Iobum Chrysostomus effuse laudat, filios domus ruina oppressos honeste sepelientem. Et honestæ sepulturæ & resurrectionis Phœnicis se ipsum comburentis & renascentis exemplum nos admonet.

VII. Impij sunt Calvinistæ, quibus perinde est quo loco sepeliamur. Non ita Abraham, non Isaac, non Iacob, non Iob, non Ioseph: qui omnes terra loca vbi sepelirentur, sibi elegerunt. Hinc Ecclesia loca eiusmodi sacra atq; inuolata esse voluit quæ etiam exorcismis ac precationibus solenniter consecrantur.

VIII. At Calvinistæ vt nihil sibi tam viuis quam mortuis cum Catholica Ecclesia commune esset, in sacris istis locis sepeliri, ignominiosum initio putarunt: postea vero etiam vi maiorum sepulcra ad suũ vsu sibi vindicarunt. Cur, quæso scilicet,

Y y 2 quia